

ESKİ, KULLANILMIŞ EŞYA İTHALİ;

İlgili mevzuat çerçevesinde ağır ticari araçların ithalinde yaşanan anlamsız gecikmeler

*Arif KÜMBÜL**

Eski, kullanılmış, yenileştirilmiş, kusurlu (defolu) ve yatkın (zamanla dayanıklılığını yitirmiş) malların ithali, 95/7606 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki İthalat Rejimi Kararı'nın 2 ve 7. Maddeleri çerçevesinde, Ekonomi Bakanlığının iznine tabi kılınmıştır. Adı geçen Bakanlık, en son yayımlanmış olduğu 2015/1 sayılı İthalat Tebliğiyle, diğer hususların yanı sıra, kullanılmış veya yenileştirilmiş olarak ithal edilebilecek eşya için anılan madde çerçevesinde verilecek izne ilişkin usul ve esasları da düzenlemiştir.

Bu tebliğde, 'pozitif liste' olarak niteleyebileceğimiz iki liste yer almıştır. Bu listelerde, genel olarak bir kısım makinalar, cihazlar, elektrikli makine ve cihazlar, bazı tıbbi alet ve cihazlar yer almaktadır. 1/A sayılı liste kapsamı kullanılmış veya yenileştirilmiş eşyanın-kıymetlerine bakılmaksızın-; keza, 2 sayılı listede Gümrük Tarife ve İstatistik Pozisyonları verilen kullanılmış veya

yenileştirilmiş eşyanın karşısında gösterilen birim CIF kıymetinden daha fazla birim CIF kıymette olanların ithaline izin verildiği peşinen ilan edilmiş; 2 sayılı listede belirtilen kıymetten daha az birim CIF kıymette olanların ithaline ise ancak İthalat Genel Müdürlüğü'nden alınacak izin belgesiyle mümkün olabileceği ifade edilmiştir. 1/B sayılı listede yer alan kullanılmış veya yenileştirilmiş sivil hava taşıtları ve bunlarda kullanılmaya mahsus eşyanın ithallerinde Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nün, deniz taşıtlarının ithallerinde ise Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'nın (ilgili biriminin) uygunluk yazısının aranacağı belirtilmiştir.

Bakanlık, söz konusu tebliğde, 2 sayılı listede yer alıp belirtilen kıymetin altında yer alan kullanılmış veya yenileştirilmiş eşyanın ithali için yapılacak başvuruları, iç piyasadan tedarik şartları, ekonomik ömrü ve verimliliği gibi etkenleri göz önünde bulundurarak sonuçlandıracağını beyan etmiştir.

Buraya kadar söylenenler, kullanılmış veya yenileştirilmiş tanımına giren eşyanın ithaline dair Devletin yaklaşımına ilişkindir. Eski eşyanın durumunu ayrıca ele almak gerekmektedir. Ekonomi Bakanlığı eski eşyaya dair yaklaşımını muhtelif yazılarıyla Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'na ifade etmiş; anılan Bakanlık ise esas olarak 20.11.2012 tarih ve 2012/35 sayılı Genelge ile teşkilatını bu konuda talimatlandırmış bulunmaktadır.

Söz konusu Genelgeye göre, İthalat Rejimi Kararı'nın 7. maddesinde belirtilen 'eski' nitelendirmesine yönelik olarak Ekonomi Bakanlığı tarafından yapılan değerlendirme sonucunda:

8429.51, 8429.52, 8429.59 gümrük tarife alt pozisyonları [Mekanik küreyiciler, ekskavatörler ve küreyici yükleyiciler], 87.01, 87.02, 87.03, 87.04, 87.05 ve 87.11 gümrük tarife pozisyonları [kara nakil vasıtaları (esas itibarıyla traktörler, otobüsler, midibüsler, minibüsler, binek otomobiller, karavanslar, ambulanslar, eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar, kurtarıcılar, vinçli taşıtlar, itfaiye taşıtları gibi özel amaçlı taşıtlar, mopedler dahil motosikletler)] dışında yer alan eşyanın (zikredilen tarife pozisyonları hariç) kullanılmış, yenileştirilmiş, kusurlu (defolu) olmamaları, dış ticaret mevzuatı ve diğer ilgili mevzuat çerçevesinde varsa alınması gereken tüm belge ve izinlerin ithalatçı tarafından ilgili mercilerden temin edilmesi kaydıyla ithaline izin verilmesinin uygun görüldüğü;

Yukarıda belirtilen gümrük tarife pozisyonları (varsa anılan tarife pozisyonları içinde yer alan aksam parça hariç) dışında yer alan geçmiş yıllar üretimi eşyanın kullanılmış, yenileştirilmiş, kusurlu (defolu) olmamaları, buna ilave olarak, dış ticaret mevzuatı ve diğer ilgili mevzuat çerçevesinde varsa alınması gereken tüm belge ve izinlerin ithalatçı tarafından

ilgili mercilerden temin edilmesi kaydıyla ithalinin mümkün bulunduğu bilgisine yer verilmiştir.

Yine ilgili mevzuatı uyarınca 01.01.2013 tarihi itibarıyla Motorlu Araçlar ve Römorkların model yılı olarak imal yılının esas alınacağı hatırlatılarak her yılın son dört (4) ayında üretildiği ilgili Tebliğ'ine göre tespit edilen 87.01, 87.02, 87.03, 87.04, 87.05 ve 87.11 gümrük tarife pozisyonlarında yer alan otomotiv ana sanayi ürünlerinin kullanılmış, yenileştirilmiş, kusurlu (defolu), yatık (zamanla dayanıklılığını yitirmiş) olmamaları, ayrıca, dış ticaret mevzuatı ve diğer ilgili mevzuat çerçevesinde varsa alınması gereken tüm belge ve izinlerin ithalatçı tarafından ilgili mercilerden temin edilmesi kaydıyla ertesi yılın ilk dört (4) ayı içerisinde ithaline izin verilmesinin uygun bulunduğu ifade edilmiştir.

Öte yandan, motorlu araçların, fabrika çıkışından itibaren, yol testi, depolama yerlerine nakilleri, gemilere biniş-iniş vb. nedenlerle belirli bir kilometre yol kat etmeleri zorunluluğu söz konusudur. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın, bahis konusu genelgede de zikredilen görüşü, zorunlu olarak kat edilen yolun araç ağırlığı 3,5 tonun altında olan araçlar için 300 kilometreye kadar, kamyon, otobüs vb. araçlarda ise duruma göre 3.000 kilometreye kadar değiştiği şeklindedir. Söz konusu Bakanlığın bu destekleyici görüşüne rağmen Ekonomi Bakanlığı bu konuda inisiyatif almaktan ısrarla kaçınmış ve değerlendirmenin bu görüş dikkate alınarak geçmiş deneyimlerine istinaden Gümrük Bakanlığı tarafından yapılmasını istemiştir. Bunun sonucunda da, söz konusu Genelgeyle:

Motorlu taşıt araçlarının eski, kullanılmış, yenileştirilmiş, kusurlu ve yatık olmaması şartıyla, ağırlıklarına bakılmaksızın-en fazla- 300 kilometreye kadar yol kat etmiş olanlarının Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nca veya yetki verdiği kurum veya kuruluşça (Türk Standartları Enstitüsü) da uygun bulunması koşuluyla Ekonomi Bakanlığı'ndan izin alınmaksızın işlemlerinin ilgili Gümrük Müdürlüklerince sonuç-

landırılmasının uygun bulunduğu; 300 kilometreden fazla yol kat ettiği anlaşılanlar için Ekonomi Bakanlığı'nın iznine ihtiyaç olup olmadığı değerlendirilmesinin ilgili Bölge Müdürlüğü'nce yapılması talimatı verilmiştir.

Bu talimat ve Bölge Müdürlüklerinin de yetki devirleri sonucunda, gümrük müdürlüklerinin uygulaması; ağır ticari, diğer bir ifadeyle istiap haddi 3,5 tondan fazla olan, büyüklükleri ve yapıları gereği Türkiye'ye varışları öncesinde her halukarda 300 kilometreden fazla yol kat etmiş N2 ve N3 kategorisindeki araçların, kilometrelerinin orijinal, eski, kullanılmış, yenileştirilmiş, kusurlu ve yatık olup olmadığı hususunun tespiti yönünden, istisnasız olarak, her seferinde Sanayi Odasına sevk edilerek ekspertiz raporu talep edilmesi şeklinde yürütülmektedir.

TSE'nin karayolu uygunluk raporuna zaten konu olan söz konusu araçlar için belirtilen saikle ayrıca Sanayi Odasından ekspertiz raporu aranması, parasal maliyetinin yanı sıra daha önemli boyutta iki-üç günleri bulabilen zaman kaybına da sebep olmakta, bu araçların ekonomiye hizmet vermelerini geciktirmektedir.

Kurumlar arasındaki koordinasyon eksikliği sonucunda uygulamada gelinen bu nokta göz önünde bulundurularak:

Ağır ticari araçlar için kilometre sınırının, 300 km yerine, gerçeği yansıtan ve makul bir değer olan, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından da desteklenen 3.000 km.'ye çıkarılması, başka bir ifadeyle, 3.000 km.'ye kadar olanların TSE karayolu belgesine sahip olmaları koşuluyla işlemlerinin ayrıca herhangi bir rapor/izin aranmaksızın gümrük müdürlüklerince sonuçlandırılmasını sağlayacak şekilde, konunun Ekonomi Bakanlığı tarafından yeniden ele alınarak karara bağlanmasının ve söz konusu genelgede buna göre değişikliğe gidilmesinin; yaşanan sorunun giderilebilmesi bakımından zorunlu, bu yönde yapılacak bir değişikliğin herhangi bir kamu menfaatine zarar vermeyeceğinin çok açık olduğu değerlendirilmektedir.

GÜMRÜKTE BUNLARI BİLİYOR MUYDUNUZ

Murat PALANOĞLU

Gümrük E. Başmüfettişi, KPMG
Gümrük ve Dış Ticaret Direktörü

Akü ithalatında Özel Tüketim Vergisi Tahsil Edildiğini Biliyor Muydunuz?

Araçlarımızın çalışmasını sağlayan akü cinsi eşyalar, 8507 tarife pozisyonunda sınıflandırılmıştır. 8507 tarife pozisyonunda yer alan akülerin ithalatında ise % 3 oranında Özel Tüketim Vergisi tahsil edilmektedir. İthalat anında tahsil edilen Özel Tüketim Vergisi aynı zamanda, ithalde tahsil edilen Katma Değer Vergisi Matrahına dâhil edilmektedir.

Ülkemizde İhracattan Vergi Tahsil Edildiğini Biliyor Muydunuz?

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 3'üncü maddesi uyarınca ihracat vergileri aşağıdaki gibi tanımlanmıştır. İhracat vergileri;

- Eşyanın ihracatında ödenecek gümrük vergisi ile diğer eş etkili vergiler ve mali yükleri,
- Tarım politikası veya tarım ürünlerinin işlenmesi sonucu elde edilen bazı ürünlere uygulanan özel düzenlemeler çerçevesinde ihracatta alınacak vergileri ve diğer mali yükleri;

Yukarıda yer alan tanım uyarınca, Destekleme Fiyat İstikrar Fonu ödemelerine konu eşyaların (fındık, deri) ihracatında tahsil edilen bu fon ihracat vergisi olarak değerlendirilmektedir.

Bu bağlamda, ülkemizde ihracat üzerinden vergi tahsil edilmektedir.

Hızlı Kargo Kapsamında Yapılan Vadeli İthalatlarda KKDF Ödeneceğini Biliyor Muydunuz?

Hızlı kargo kapsamında internet sitelerinden yapılan alışverişlerde, muafiyet sınırı 2009/15481 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 75 EURO olarak belirlenmiştir. 2009/15481 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca, şirketler tarafından yapılacak bu tarz ithalatlarda Gümrük Vergisi, Katma Değer Vergisi ve Özel Tüketim Vergisi muafiyeti uygulanmaktadır.

Gelir İdaresi Başkanlığı'nın 16.12.2014 günlü özeldesi uyarınca, KKDF Gümrük Kanunu'nda yer alan mali yük olarak değerlendirilmemekte ve Gümrük Kanunu kapsamındaki vergi muafiyetlerine konu eşyanın vadeli ithal edilmesi durumunda KKDF'nin tahsil edilmesi gerekeceği belirtilmektedir. Bu bağlamda, hızlı kargo kapsamında vadeli olarak ithal edilen eşyalar, gümrük vergisinden muaf olsa bile KKDF'ye konu olacaktır.

Bilge Sistemi Tarafından Yanlış Vergi Oranı Uygulanması Durumunda Bile Cezai İşlem Uygulanabileceğini Biliyor Muydunuz?

Gümrük idarelerine elektronik ortamda yapılan beyanlarda kullanılan sistemler, yol gösterici mahiyette olup, bağlayıcı değildir. Gümrük Yönetmeliği'nin 113/2'inci maddesinde; bilgisayar sisteminde yer alan, eşyanın beyan edildiği gümrük rejimi bakımından tahsili veya teminata bağlanması gereken vergiler ve/veya ek mali yükümlülükler ile beyannameye eklenmesi öngörülen belgeler ile ilgili verilerden yükümlülerin yol gösterici mahiyette istifade edebileceği belirtilmiştir.

Bu açıklama ışığında; mükellefler tarafından kullanılan sistemlerde yer alan vergi oranlarının bağlayıcılığı bulunmamakta olup, sistem tarafından yanlış vergi oranının uygulanması durumunda bile 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 234'üncü maddesi uyarınca cezai işlem uygulanabilmektedir.

Kısmi Muafiyet Suretiyle Geçici İthalattan Yararlanamayacak Eşyaların, Tam Muafiyet Suretiyle Geçici İthalata Da Konu Olamayacağını Biliyor Muydunuz?

4458 sayılı Gümrük Kanunu uyarınca, serbest dolaşıma girmemiş eşyanın ithalat vergilerinden tamamen ya da kısmen muaf olarak ve ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmaksızın, Türkiye Gümrük Bölgesi içinde kullanılması ve bu kullanım sırasındaki olağan yıpranma dışında, herhangi bir değişikliğe uğramaksızın yeniden ihracına olanak sağlayan rejime geçici ithalat rejimi denir.

Tam muafiyet suretiyle geçici ithalatta gümrük vergileri teminata alınırken, kısmi muafiyet suretiyle geçici ithalatta gümrük vergilerinin % 3'ü her ay ödenmektedir.

2009/15481 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 40'inci maddesi uyarınca; aşağıda belirtilen eşyalar, tam muafiyetten yararlandırılmayacağı gibi kısmi muafiyetten de yararlandırılmamaktadır.

- Türkiye'ye ithali yasak olan eşya.
- Tüketilebilir nitelikteki eşya.
- Ayniyet tespitinin yapılması mümkün olmayan eşya.
- Ülke ekonomisine zarar verebileceği Müsteşarlıkça belirlenecek eşya.

Serbest Bölgelere Yapılan İhracatta Katma Değer Vergisi İadesinin Alınıp, Özel Tüketim Vergisi İadesinin Alınamayacağını Biliyor Muydunuz?

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 152'inci maddesi uyarınca serbest bölgeler aşağıdaki gibi tanımlanmıştır:

Serbest bölgeler, Türkiye Gümrük Bölgesinin parçaları olmakla beraber;

- Serbest dolaşımda olmayan eşyanın herhangi bir gümrük rejimine tabi tutulmaksızın ve serbest dolaşıma sokulmaksızın, gümrük mevzuatında öngörülen haller dışında kullanılmamak ya da tüketilmemek kaydıyla konulduğu, ithalat vergileri ile ticaret politikası önlemlerinin uygulanması bakımından, Türkiye Gümrük Bölgesi dışında olduğu kabul edilen;
- Serbest dolaşımdaki eşyanın, bir serbest bölgeye konulması nedeniyle normal olarak eşyanın ihracına bağlı olanaklardan yararlandığı;

Yerlerdir.

Serbest bölgelere yapılan ihracatta şirketler Katma Değer Vergisi iadesi alabilmektedir. 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 12'inci maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki serbest bölgedeki alıcıya veya yetkili gümrük antreposu işleticisine yapılan teslimlerin ihracat teslimi sayılacağına dair hükümler, Özel Tüketim Vergisi Kanunu'nda yer almamakta olup, serbest bölgelere yapılan ihracatlar için ÖTV iadesi alınmamaktadır.